

N:o 257.

Herr **K. R. Karlsson** i Fjäl **m. fl.**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne.

I Kungl. propositionen n:o 68 har för Riksdagen åter framlagts förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne. Förslaget sammanfaller denna gång i allt väsentligt med 1907 års lagutskotts förslag, hvilket senare, som bekant, dagtingade i flera af de viktigaste punkterna för bolagsintressena. I sak skiljer sig propositionen från nämnda förslag endast genom en ytterligare bestämmelse till arrendatorernas nackdel. I 24 § har nämligen uteslutits det i förra årets proposition och lagutskottsutlåtande upptagna stadgandet, att arrendatorn ej skulle svara för den ökning i skatt och tunga, som kan uppkomma genom taxeringsvärdets höjande under arrendetiden — en höjning som med hänsyn till ifrågavarande fastigheters egenskap att företrädesvis vara skogsfastigheter kan drabba en arrendator lika tungt som obilligt. Skillnaden i öfrigt utgöres endast af förtydliganden och beriktiganden föranledda mest af erinringar inom Högsta domstolen.

Det nu framlagda regeringsförslaget afstår således från all tanke på en effektiv lagstiftning till förmån för arrendatorerna och jordbruket på de norrländska bolagshemmanen. Denna regeringens ståndpunkt belyses ytterligare särdeles hjärt genom den tillika afgifna förklaringen, att något förslag till vanhäfdslag icke alls kommer att af regeringen framläggas. Detta redan vid riksdagens början kända förhållande föranledde väckandet i Andra kammaren af en motion n:o 206, undertecknad af 31 medlemmar i kammaren, däri framlades förslag till sådan lag. Från nämnda förklaring från regeringen voro dock jordbruksministern jämte två af hans kolleger skiljaktiga, hvilket belyser det stora missförhållandet, att en social fråga,

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 98 Häft. (N:o 257.) 1

sådan som den ifrågavarande, icke får föras fram under ansvar af sin rätte målsman inom regeringen, hvilken i detta fall är jordbruksministern, utan i stället af formella skäl skall höra under justitiedepartementet, som företräder i främsta rummet det formellt juridiska åskådningssättet.

Under sådana förhållanden kan det vara skäl något erinra äfven om den uppfattning, som bland arrendatorerna själfva gör sig gällande i deras förevarande lifsfråga. Den 14 januari 1908 ingafs nämligen från en mängd norrländska bolagsarrendatorer till Konungen en petition, tillkommen närmast med anledning af den utgång, som vid 1907 års riksdag frågan om lagstiftning rörande arrende och vanhäfd af bolagsjord i de nordliga provinserna erhållit.

I ingressen till petitionslistorna, ställda till Konungen, yttras om denna sak följande:

»På Norrlands bolagshemman lefva i denna stund mer än 15,000 familjer ett beroende lif med mörka framtidsutsikter.

I åtskilliga kommuner äro vi, sedan de flesta bondehemman öfvergått i trävaruindustriens händer, utan något som helst inflytande på kommunens angelägenheter, och äfven där vi stödjas af en talrik själfägande bondeklass, blir vårt inflytande utan någon som helst praktisk betydelse. Detta gäller i ännu högre grad vår ställning i politiskt afseende.

Vi tillhöra en samhällsklass, hvars naturliga och betydelsefulla uppgift borde vara att föra fram odling och kultur i obygderna, att aftvinga stora arealer af den ofta fruktbara Norrlandsjorden värdefulla och ymniga skördar, men våra osäkra besittningsförhållanden, våra oskrifna eller i regeln på endast 1—5 år affattade arrendekontrakt omöjliggöra alla bestående arbeten. Äfven om vi af bolagen muntligen tillförsäkras rätt att bruka vårt arrendehemman så länge vi vilja, är dock en liten tvist med någon af dess lägre tjänstemän, t. ex. under skogsafverkningens utförande, tillräcklig anledning att tvinga oss till afflyttning. Därför fly våra barn föräldrahemmet, så snart de se sig i stånd att erhålla sin utkomst å annat håll. Trots vår goda vilja kunna vi ej göra några nyodlingar eller bestående grundförbättringar å den jord vi bruka, ty med jordens förbättring följer förhöjd arrendeavgift, och vi ha i hvarje fall icke någon som helst garanti för att vi själfva få njuta frukterna af vårt arbete.

Då Norrland utgör mer än hälften af vårt fosterland, och i Norrlands olika provinser i medeltal från 24—43 % af den i enskildas händer befintliga jorden tillhör de stora sågverksbolagen, är ju detta ett förhållande, som ej kan undgå att utöfva sitt inflytande på hela landets ekonomiska liksom också dess sociala lif.

Ett grundvillkor för vårt lands lugna och lyckliga utveckling är otvifvelaktigt att den af oss brukade jorden får besittas under så lång tid (helst lifstids arrende) och på sådana villkor, att vi utan risk kunna lägga allt det arbete på jorden, som vi äro mäktiga. Därigenom blir hon vår bästa sparböss. Den korta arrendetid på 10 år, som utgjorde lagutskottets förslag vid riksdagen 1907, ger oss icke tillfälle att, med användande af för Norrland passande växtföljder, bruka jorden mer än under ett omlopp, innan kontraktet återigen skall förnyas, och detta förtager oss lusten för ingående förbättringar. Kungl. Maj:ts vid riksdagen

1907 framlagda förslag på lifstids eller 20-årig arrendetid anse vi vara välbetänkt och, i den händelse det upphöjes till lag, ägnadt att afsevärdt trygga vår ställning, ehuru vi, som sagdt, helst skulle sett, att lagen påbjudit lifstids arrende.

Näst frågan om arrendetidens längd är rätt till nyodling och rätt till ersättning för sådan vid afflyttning från arrendehemmanet för oss viktigast. Vi bedja om rätt att nyodla äfven jord, som ej ingår i arrendet, försävidt den hör till den hemmansdel, vi bruka, och odlingsjorden undantagits från arrendet. Skulle sådan för odling lämplig jord vara skogbeväxt, bör ej detta utgöra hinder för odling, enär jorden genom att läggas under plog får större värde, och vi just genom uppodling af god skogsmark mången gång få den bästa åkerjorden och därmed också den varaktigaste och värdefullaste ökningen af nationalkapitalet.

Med anledning af dessa skäl anse vi odlingsrätten böra vara ovillkorlig likasom rätten till *fullgod* ersättning för nyodling och annan jordförbättring vid afflyttning, enär jordägaren (i detta fall sågverksbolaget) är den, som ytterst har vinst af fastighetsvärdets förhöjning. Däraf föranledd ökning af skatterna torde jordägaren visserligen böra ansvara för.

Då innehafvaren af skogsmarken är den i ekonomiskt afseende starkaste, och afkastningen af jorden väl bör åtminstone i någon mån gagna jordbruket, vore det lyckligt, om jordägaren ensam vidkändes kostnaderna för tillträdessyn och afträdessyn. I annat fall är det att befara, att de därmed förenade kostnaderna skola lägga hinder i vägen för dugliga men medellösa jordbrukare att få ett arrende. Vår ringa ekonomiska bärkraft bör också göra det angeläget för lagstiftningen att vid afflyttningen från arrendehemmanet tillförsäkra oss rätt att vid öfverlåtelse till jordägaren af möjligen öfverblifvet sträfoder få betalning *efter i orten gängbart pris*.

För att ej arrendevillkoren skola binda oss på ett sätt, som gör det för en framsynt jordbrukare omöjligt att tillträda ett bolagshemman, anse vi bestämmelser nödvändiga, som tillförsäkra oss rätt att efter viss tid uppsäga arrendet med bibehållen rätt att erhålla lösen för jordförbättringar och sträfoder, som ofvan sagts.

Rätt till bete är kanhända en af våra viktigaste frågor, då ju vårt jordbruk till öfvervägande del måste baseras på kreatursskötsel och mejeridrift. Då 22 § i det af lagutskottet vid 1907 års riksdag framlagda förslaget till arrendelag för Norrland icke innehåller några bestämmelser, som berättiga oss att hålla våra får på skogsbete, vilja vi endast konstatera, att densamma vid sin tillämpning skulle åsamka oss afsevärda förluster. Liknande förluster skulle tillskyndas oss, om vår rätt till fiske å arrendehemmanets område ej skulle upprätthållas.

I en blifvande arrendelag synes man oss därjämte böra taga hänsyn till de förluster, som årligen tillskyndas många af oss, då vi ofta ej i likhet med de själfägande jordbrukarna kunna framställa några ersättningsanspråk för de skador, som timmerflottningen förorsakar å våra strandägor.

Skall en norrländsk arrendelag medföra afsedd nytta, bör den gälla för alla trakter, där sågverksindustrien eller bolag i allmänhet förvärfvat jordbruksfastigheter, alltså i *hela* Norrland och Dalarne, och vi tro, att ändamålet bäst vinnes, om, utan arrendebestämmelser, lagen gäller jord 'af den omfattning, att själfständigt jordbruk därå kan idkas'.

Vi kunna nämligen tänka oss fall, t. ex. i närheten af industriplatser eller andra folkrika trakter, då en familj, som idkar trädgårdskultur, kan få sin bärgning på två har (Kungl. Maj:ts förslag vid riksdagen 1907), under det att ett vanskött eller eljest dåligt jordbruk på fyra har (lagutskottets förslag vid riksdagen 1907) ej kan ge sin brukare själfständighet och oberoende. För egnahemsföreningar, som under arbetet med egendomars uppdelning i jordbrukslägenheter ofta blifva nödsakade att för längre eller kortare tid utarrendera en hel egendom eller del däraf, böra vid arrendelags antagande nödiga undantagsbestämmelser medgifvas.

Då under trycket af en effektiv arrendelag samma lag kan kringgås och osjälfständiga jordbrukare skapas genom att bolagen utse personer, hvilka såsom bolagens tjänare nödtorftigt sköta jorden, samtidigt med att de förra innehafvarna af arrendet drifvas bort, tro vi det vara nödvändigt, att sådan af ett bolag tillsatt tjänsteman inför lagen betraktas som arrendator.

Vi ha förut framhållit som vår på erfarenhet stödda åsikt, att utsträckt och bestämd arrendetid i förening med tryggande möjligheter för nyodling utgjorde själfva grundvalen för norrländsk arrendelagstiftning, och i likhet med frågans förkämpar i riksdagen anse vi vanhäfdslagen vara ett nödvändigt tillägg till arrendelagen. Då olika meningar äro rådande om när häfdelagen bör komma till användning, vilja vi instämma med herrar Lindhagen och Bromée, då de i Norrlandskommitténs betänkande föreslå, 'att vanvård skall anses föreligga, om jordbruket och byggnaderna äro i sämre tillstånd än det, hvaruti de uti bondehand varande jordbrukslägenheterna i orten i allmänhet befinna sig'. För att vanhäfdslagen skall bli af verklig betydelse, måste en effektiv kontroll öfver lagens efterlefnad äga rum, och torde enda lämpliga formen för sådan kontroll vara i enlighet med Norrlandskommitténs förslag för de olika orterna utsedda särskilda jordbrukskommittéer.

Eders Majestät! De förhoppningar, som under den norrländska arrende-frågans framförande vid 1907 års riksdag väcktes hos bekymrade arrendatorer, blefvo för den gången gäckade. Då vi här sökt klargöra våra behof och önsksningar, sker detta under den tillförsikten, att vår nuvarande olidliga ställning i alla fall genom statsmakternas skyndsamma ingripande snart skall vara en saga blott och att Eders Kungl. Maj:t ville för ändamålet vid nästa riksdag genomdrifva en effektiv arrendelag för Norrland och Dalarne.»

Petitionen öfverlämnades till Konungen genom Norrlands skogs- och landtarbetareförbund, företrätt af en deputation bestående af förbundets sekreterare torparen Gustaf Johansson, dess förtroendeman C. O. Johansson samt arrendatorerna Isak Söderholm och Jonas Hellgren.

De ditintills inkomna petitionslistorna, å hvilka på en tid af endast tre månader insamlats underskrifter af omkring 2,000 arrendatorer, framlämnades med en särskild, af deputerade å förbundets vägnar undertecknad skrifvelse af följande innehåll:

»I Norrland bo många tusentals arrendatorer på gårdar, som ägts eller varit afsedda att ägas af en själfständig jordbruksbefolkning, och i de flesta fall

lefva vi och våra familjer ett beroende lif under tryckande bekymmer och utan några utsikter för framtiden.

Mångenstädes innehafva vi våra hemman endast på obestämd tid efter muntlig öfverenskommelse, något som gör oss helt och hållet beroende af jordägarens godtycke. I andra fall äro kontrakten, på hvilkas affattning vi ej kunna äga något inflytande, formulerade på sådant sätt, att vi äro rättslösa gent emot bolagen och tjänstemännen. Vi sakna frihet och oberoende.

Detta osäkerhetstillstånd förhindrar oss också från att förbättra våra arrenderade hemman och från att utvidga åkerarealen genom nya odlingar. Sålunda hållas vi nere jämväl i fattigdom och folkets söner och döttrar gå miste om de möjligheter till utkomst, som kunna erbjuda sig inom deras eget fosterland.

Väl förstå vi, att stora omdaningar vilja till för att kunna fullständigt undanröja orsakerna till så olyckliga missförhållanden. Men åtskilligt kan ju och bör äfven göras för att bereda den nuvarande generationen en något bättre ställning och därmed bana väg för ännu bättre lefnadsbetingelser för våra efterkommande.

Med djupt bekymmer erforo vi därför, att de vid sista riksdagen påbörjade försöken därtill alldeles strandade. Vi behöfva ovillkorligen en arrendelag, icke sådan som bolagen och Första Kammaren vilja hafva den, utan något, som verkligen vill gifva oss en afsevärd förbättring i vår betryckta ställning. Med andra ord en arrendelag af åtminstone det innehåll, som framlades vid 1907 års riksdag, dock med tillägg af ytterligare några enligt vår uppfattning nödvändiga bestämmelser. Och likaledes behöfva vi utom annat en häfdelag för bolagshemman, hvilken gentemot skogsindustriens ensidiga intresse icke blott skyddar oss personligen från att bortdrifvas från hemmanen i följd af jordägarens ovilja mot en rättvis arrendelag, utan äfven i all synnerhet skyddar jordbruket, den näring, af hvilken vi och våra familjer i främsta hand skola hafva vår utkomst.

För att i hvad på oss ankommer ånyo fästa uppmärksamhet på vår sak, hafva många tänkande bland oss sökt att åstadkomma en petition till statsmakterna från ett afsevärdt antal arrendatorer. Många svårigheter hafva mött ett sådant företag. Visserligen veta vi, att alla eller så godt som alla arrendatorer äro med oss. Men vår fattigdom och arrendatorernas spridda boningsorter utgöra ett stort hinder, helst tiden, något öfver tre månader blott, varit alldeles för kort. Rädslan för att bli uppsagd från hemmanet eller förlora skogskörstor eller andra oundgängliga förmåner har vidare afhållit en mängd arrendatorer från att underskrifva petitionen. Likaledes har en från bolagshåll samtidigt igångsatt motpetition i följd af tjänstemännens inflytande öfver sina underlydande blifvit underskrifven af åtskilliga arrendatorer, dock hafva många sedermera, upplysta om rätta förhållandet, undertecknat äfven sin egen petition under återkallande af sin egen underskrift. Mycken likgiltighet tillskapas också af de tryckta förhållanden, hvarunder vi lefva.

Emellertid hafva ett stort antal arrendatorer med instämmande af åtskilliga andra personer, lefvande under enahanda förhållanden, undertecknat de hittills återkomna petitionerna, utgörande endast en mindre del af dem, som redan utsändts.

Dessa listor får Norrlands skogs- och landtarbetareförbund, utgörande en begynnande sammanslutning mellan bolagsarrendatorer, småbönder och lösa skogsarbetare, härmed öfverlämna till Eders Kungl. Maj:t.

Vi kunna under hänvisning härtill icke nog betona, hurusom under nuvarande förhållanden ungdomen, våra söner och döttrar, i allt större utsträckning lämna de gamla ensamma kvar på bolagshemmanen och söka sig utkomst i främmande länder.»

Gifvetvis föreställa sig de petitionerande arrendatorerna, att de förmaner, som enligt en ny lagstiftning tillämnas arrendatorer, skall afven tillfalla den nu lefvande generationen. Vid sin granskning hafva de därför ej särskildt framhållit, att lagstiftningen bör, åtminstone i vissa afseenden, hafva betydelse för bestående arrendeupplåtelser, såsom Norrlandskommittén föreslagit, men däremot de kungl. förslagen både 1907 och 1908 utan motivering motsatt sig.

På grund af hvad sålunda anförts och med åberopande jämväl af den utförliga motiveringen i herr Lindhagens motion n:o 242 inom Andra Kammaren vid 1907 års riksdag, få vi hemställa,

att Riksdagen, med anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 68, ville för sin del antaga följande:

Lag

om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne.

För Kopparbergs, Gäfleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län stadga, som följer:

1 §.

Upplåtes på arrende bolag eller förening för ekonomisk verksamhet tillhörig jord å landet af den omfattning, att själfständigt jordbruk därå kan idkas, skola de i denna lag stadgade bestämmelser lända till efterrättelse.

Lag samma vare, där jord å landet af den omfattning, nu är sagd, upplåtes på arrende från fastighet tillhörig enskild person, hvilken icke är mantalsskrifven å fastigheten eller å fastighet, som är i sambruk med densamma, samt uppenbarligen besitter den hufvudsakligen för att tillgodogöra sig skogsafkastningen. Vid pröfning af frågan, huruvida fastighet besittes för skogsafkastningens tillgodogörande eller för annat ändamål, skola i samma ägares hand befintliga, genom ägostyckning eller jordafsöndring skilda områden af samma hemman betraktas såsom en fastighet.

2 §.

Lika med § 1 af Kungl. Maj:ts förslag.

3 §.

Upplåtelse på arrende skall ske för viss tid, ej understigande *tjugu* år; eller ock för arrendatorns lifstid; dock att aftal för viss tid, hvilket varit gällande *tjugu* år, må förlängas jämväl för kortare tid. Är icke arrendetiden så bestämd, som nu sagts, skall aftalet anses ingånget för en tid af *tjugu* år.

4 §.

Den, som till annan upplåter jord på arrende, må ej i vidare mån, än som öfverensstämmer med hvad här nedan stadgas, förbehålla sig eller annan ägare af fastigheten rätt att frånträda aftalet före arrendetidens slut.

Arrendatorn äge rätt att, sedan fem arrendeår tilländagått, afträda arrendet å tid, hvar till det blifvit af honom i laga ordning uppsagdt. Har arrendatorn i aftalet förbehållit sig rätt att tidigare uppsäga arrendet, vare det gällande.

5—17 §§.

Lika med 4—16 §§ af Kungl. Maj:ts förslag.

18 §.

Kostnaden för tillträdessyn och för afträdessyn skall *jordägaren* vidkannas; dock att, när afträdessyn föranledts däraf, att arrendatorn jämligt § 4 uppsagt arrendet före arrendetidens slut, arrendatorn skall gälda *halfva* synekostnaden. Kostnaden för särskild syn skall gäldas enligt de i 21 kap. 3 § rättegångsbalken för kostnad i rättegång stadgade grunder.

Där ej annorlunda aftalats, må ej part förpliktas att till syneman gälda högre ersättning än som enligt resereglemente tillkommer nämndeman.

19—21 §§.

Lika med 18—20 §§ af Kungl. Maj:ts förslag.

22 §.

Arrendatorn vare oförhindrad att å den arrenderade jorden verkställa nyodling.

Är upplåtelsen inskränkt till fastighetens odlade mark eller till mark, hvarå ej erbjüder sig lönande tillfälle till odlingsarbete, eller har arrendatorn där utfört den odling, som skäligen kan ifrågakomma, vare han berättigad att till odling intaga äfven annan fastigheten tillhörande mark, som ej förut blifvit till annan för verkligt brukande upplåten; skolande område, hvarå odling sålunda påbörjats och sedan bringas till utförande, i alla afseenden anses inbegripet i arrendet och förty ej få af jordägaren till annan upplåtas. Sådan rätt, nu är sagd, må dock ej tillkomma arrendator utan att han vidtagit enahanda åtgärder, som enligt 12 § utgör förutsättning för rätt att erhålla ersättning för nyodling, och skall intyg, som där omnämnes, jämväl innehålla vitsord, att det till odling afsedda området lämpligen kan brukas i samband med den arrenderade inägojorden.

Utan jordägarens tillstånd må arrendatorn ej å fastigheten svedja eller verkställa bränning af jord.

Arrendatorn vare berättigad att på lämpligt ställe å den arrenderade jorden eller, om denna utgör allenast visst område af en jordägaren tillhörig fastighet, å annan mark, som hör till fastigheten, efter anvisning taga erforderligt virke till vedbrand och till de arrendatorn åliggande reparationer äfvensom till hägnader, hässjor och täckdikning samt redskap. Har genom jordägarens åtgöranden skogstillgången å fastigheten under arrendetiden så medtagits, att arrendatorn ej däraf kan erhålla sitt fulla virkesbehof, vare jordägaren pliktig att på annat för arrendatorn lämpligt sätt tillhandahålla denne det felande.

Utöfver hvad ofvan är stadgadt må arrendatorn ej i annan mån än arrendeaftalet bestämmer nyttja fastighetens skog; äge ej heller afhända fastigheten torf eller annat, som icke är att hänföra till dess årliga afkastning.

23 §.

Finnes ej å den arrenderade jorden erforderligt bete för de hästar och nötkreatur samt får, som kunna vinterfödås därå, och utgör denna jord allenast visst område af en jordägaren tillhörig fastighet, vare arrendatorn berättigad till nödigt bete jämväl å öfrig skog eller utmark, som hör till fastigheten; dock att därvid må af jordägaren undantagas mark, hvarå i skogsvårdssyfte vidtagits anordningar, som af betesrätten skulle lida märkbart intrång.

24 §.

Där den arrenderade jorden utgör allenast en del af en fastighet, vare arrendatorn berättigad att till husbehof begagna den rätt till fiske, som hör till den öfriga delen af fastigheten. Ej må arrendator förbjudas att för husbehof nyttja det fiske, som hör till den arrenderade jorden, och ej heller afhändas rätt till laga ersättning för skada, som må uppkomma genom flottning. Angående arrendatorns rätt till jakt å fastigheten är särskildt stadgadt.

25 §.

Arrendator må ej förpliktas att ansvara för annan för fastigheten utgående skatt eller allmän tunga än som, enligt föreskrift i därom utfärdad lag eller författning, åligger brukare, så ock för vägunderhållet in natura. Ökas den arrendatorn åliggande skatt eller tunga därigenom, att fastighetens taxeringsvärde under arrendetiden höjes, vare jordägaren arrendatorn ansvarig för den sålunda uppkomna ökningen.

26—29 §§.

Lika med 25—28 §§ af Kungl. Maj:ts förslag.

30 §.

Har i arrendeaftalet intagits villkor, som strider mot hvad ofvan i denna lag stadgats, vare det villkor utan verkan, där det ej uppenbarligen afser arrendatorns förslag.

31 §.

Lika med 30 § af Kungl. Maj:ts förslag.

32 §.

Visas särskilda omständigheter böra föranleda därtill, att skriftligen upprättadt arrendeaftal undantages från tillämpning af denna lag eller någon dess föreskrift, och innehåller aftalet förbehåll, att medgifvande därtill må sökas, ankomme på Konungens befallningshafvande i det län, där fastigheten är belägen, att medgifva sådant undantag.

Öfver Konungens befallningshafvandes beslut i ärende, som nu sagts, må klagan föras i den ordning, som föreskrifvits för ekonomimål i allmänhet.

Skall arrendeafstal undantagas från tillämpning af denna lag eller någon dess föreskrift, gälle i stället hvad om arrende i allmänhet är stadgad. Afslås ansökning, som nu sagts, skall, därest arrendeafstalet ej anorlunda stadgar, detsamma anses förfallet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1909. I afseende å lagens tillämplighet å aftal, som träffats före nämnda dag, samt lagens förhållande till äldre lagstiftning gälle de grunder, hvilka beträffande arrende i allmänhet finnas stadgade i lagen om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om nyttjanderätt till fast egendom; dock att där aftal, som ofvan sägs, afser arrende för arrendatorns lifstid eller på viss tid, skall för den återstående arrendetiden vara tillämpligt hvad i 4 § 2 mom., 12 och 22 samt 27—29 §§ stadgas.

Med hänsyn till ändringen af paragrafnumren i förestående förslag kräfves motsvarande ändring i de hänvisningar till andra paragrafer, som förekomma i de för båda förslagen i öfrigt lika lydande paragraferna, hvilket härmed ock påyrkas.

Stockholm den 11 mars 1908.

<i>Rob. Karlsson.</i>	<i>Carl Lindhagen.</i>	<i>Adolf Wiklund.</i>
<i>S. H. Kvarnzelius.</i>	<i>Joh. Nydal.</i>	<i>Bernh. Eriksson.</i>
<i>J. Andersson</i> i Baggböle.	<i>J. Bromée.</i>	<i>P. Hörnstén.</i>
<i>L. J. Carlsson.</i>	<i>Linus Lundström.</i>	<i>Joh. Er. Nordin.</i>
<i>C. J. Öberg.</i>	<i>S. J. Enander.</i>	<i>A. A. Eriksson.</i>
<i>E. A. Leksell.</i>	<i>Halvar Eriksson.</i>	<i>M. Sundström.</i>
<i>Joh. Johansson</i> i Kälkebo.	<i>Ol. Olsson</i> i See.	<i>G. Kronlund.</i>

I motionens syfte instämma:

<i>A. J. Hagström.</i>	<i>Oswald Emthén.</i>	<i>Joh. Ström.</i>
<i>Karl Karlsson</i> i Mo.	<i>Fr. Berglund.</i>	